

Rasos Malikėnienės

Reg. Nr. 01-5-324

Muzikos vadovėlio 8 klasei „Muzika“

RECENZIJĄ

Šiuolaikinė visuomenė vaiko ugdymą laiko vienu svarbiausių švietimo politikos prioritetų. Sėkmingai įgyvendinamas ugdymo turinys laiduoja asmenybės skleidimąsi, sudaro prielaidas tolesniam mokymuisi visą gyvenimą. Tad besiplečiančių galimybių įgyvendinti švietimo naujoves kontekste ir yra parengtas tęstinis R. Malikėnienės muzikos vadovėlis 8 klasei, kuris sudarytas tokiu pat principu, kaip ir kiti „Šok“ serijos vadovėliai. Jame toliau tęsiama pažintis su įvairių laikotarpių klasikine muzika, įvairiais muzikos instrumentais bei ansambliais, randamos muzikos sąsajos su kitais menais ir pan.

Ankstesnius autorės muzikos vadovėlius su būsimoju jungia bendra vadovėlių struktūra: įvadas, bendrieji skyriai, dainynas, muzikos terminų žodynelis, o su 7 klasės vadovėliu – skyriai *Mokymosi žingsniai*, *Laiko juosta*. Įvade autorė kreipiasi į būsimus aštuntokus pristatydamą vadovėlio pamokos skyrelius, kuriuose numatytos kūrybinės veiklos gairės mokiniams. Be to, fiksuojama būsimų įgūdžių bei gebėjimų – mokymosi planuoti, informacijos paieškos įvairiuose šaltiniuose, darbo poromis, su grupe ar individuliai, mokymosi tikslų numatymo ir jų formulavimo – reikšmė įtvirtinant reikiamas žinias ir įsivertinant jas mokymosi proceso tęstinumo kontekste.

Vadovėlyje pateikiami 4 skyriai, kurie rodo, kad autorė pakankamai giliai ir išsamiai susipažinusi su atnaujintomis Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis (2008) ir reikalavimais bendrojo ugdymo dalyko vadovėliams – Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2310.

- 1 skyriuje „Muzikos instrumentų įvairovė“ aptariama muzikos instrumentų klasifikacija ir jų įvairovė (aerofonai, idiofonai, membranofonai, chordofonai), mokoma pažinti autentiškus lietuvių liaudies instrumentus, kokie instrumentai priskiriami prie mechaninių ir elektrinių instrumentų grupių ir t. t.

- 2 skyriuje „Ansambliai“ supažindinama, kokiais principais vadovaujama sudarant įvairių instrumentų ansamblius, kaip atsirado kamerinis ir simfoninis orkestras, orkestro sudėtis ir instrumentų diapazonai, numatomas projektas apie šalies etninę kultūrą ir instrumentinius ansamblius ir t. t.

- 3 skyriuje „Muzika ir kiti menai“ analizuojamos įvairių meno sričių – poezijos, teatro, muzikos, šokio, skulptūros, architektūros – sąsajos, supažindinama, kaip įvairių laikų menininkams pavyko šį ryšį atskleisti genialiais meno kūriniais, taip pat pasakojama, kaip atsirado operos žanras ir t. t.

Kopija

- 4 skyriuje „Įvairių laikų muzika“ skatinama stebėti epochai būdingą muzikinę aplinką ir analizuoti įvairių žanrų ir epochų muziką, prisiminti įžymiausius jos kūrėjus ir t. t.

Vadovėlyje esantys skyriai dar suskirstyti į poskyrius, kurie kaskart vis atveria naują muzikos meno puslapį, skatinantį mokinius dirbti kūrybinį darbą, be to, praplėsti žinias ir gebėjimus, nagrinėti ir apibūdinti naujus muzikos kūrinius. Kiekvienas skyrius prasideda *skyriaus įvado atlanka*, kurioje trumpai paaiškinama, ko mokiniai mokysis ir kokias užduotis jiems teks atlikti. Kiekvienos pamokos pradžioje įvardijama nauja pamokos tema. Skyrelyje „Netrukus“ akcentuojamas būsimos veiklos turinys, nurodomi mokymosi uždaviniai, numatoma pamokos veikla, t. y. nubrėžiamos pamokos gairės. Kiekviena pamokos tema pristatoma su *pamokos atlanka*, kurioje pateikiama informacija, padedanti atskleisti konkrečią temą ir atlikti užduotis. Pamoką atspindintis tekstas yra koncentruotas, aiškus ir informatyvus, papildytas iliustracijomis, kas teikia išsamumo ir pilnumo naujai informacijai. Pamokos teksto informaciją papildo skiltis „Tai įdomu“, kurioje pateikiama su pamokos tema susijusios papildomos informacijos. Teorinis dėstymas užbaigiamas skyrelio „Pagalvokite ir padarykite“ klausimynu, kuriame pristatomos užduotys skatina mokinius suprasti naują medžiagą, ją susisteminti, įtvirtinti, įsivertinti žinias, lavinti gebėjimą analizuoti, kurti, muzikuoti. Mokiniai mokosi įsiklausyti į muziką, analizuoti, diskutuoti, reikšti savo nuomonę, profesionaliai vartoti muzikos terminiją. Poskyrio pabaigoje pateikiamas trumpas „Žodžių bankas“, t. y. muzikinės sąvokos ir terminai, kuriuos reikia žinoti ir gebėti paaiškinti. Visi terminai ir jų aprašymai nurodomi vadovėlio pabaigoje esančiame „Žodynėlyje“. Kiekvienas skyrius baigiamas skyrių apibendrinančiomis kartojimo užduotimis „Pakartosime ir pasitikrinsime“, kurių pagrindu galima pasitikrinti, ar išmokta skyriaus medžiaga. Taip pat vadovėlio pabaigoje įvairios tematikos skyrius-dainynas „Padainuokite“, praplečiantis pamokos teminę informaciją autorinėmis ir lietuvių liaudies dainomis arba papildoma mokomoji medžiaga mokytojui su mokiniais rengiant muzikinius projektus. Kita vertus, ne vieną pamokos temą papildo įtraukiama daina, esanti pamokos temos poskyryje (ne dainyno turinyje). Vadovėlio pabaigoje yra skyrius „Mokymo žingsniai“, kuriame pateikiami patarimai kiekvienai pamokai, jei nusprendžiama diskutuoti (mokiniams tarpusavyje, su mokytoju) ar dalytis savo įžvalgomis apie muzikos pasaulio naujienas.

Vadovėlio skyrius, poskyrius ir įvairias užduotis jungia autorės siekis orientuoti muzikos mokymo turinį ne tik į esminių dalykinių, bet ir į bendrųjų kompetencijų ugdymą, kad mokiniai geriau suprastų ir galėtų kūrybingai taikyti tai, ką išmoko. Kiekvienas vadovėlio puslapis atskleidžia turtingą muzikos meno pasaulį, jo reikšmę ir kaitą amžių sandūrose, taip pat – žmogaus ir muzikos santykį spartaus sociokultūrinio vystymosi bei mokymosi visą gyvenimą kontekstuose.

Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų (2008) ugdymo gairėse muzikos dalykui 8 klasėje pabrėžiama mokinio muzikinė kūrybinė veikla plečiant įgytą muzikavimo patirtį ir

Kupjė

tobulinant muzikavimo gebėjimus, siekiant muzikinės kūrybos originalumo, ugdamis muzikinį skonį ir toleranciją vertinant įvairią muziką bei jaučiant atsakomybę už išsakomą nuomonę ar vertinimą, be to, meno dalykų integraciniai ryšiai. Tad šios nuostatos tampa muzikinių kūrybinių užduočių pagrindu būsimame vadovėlyje, suteikia plačią erdvę mokinių saviraiškos galimybėms, skatina mokinių norą pažinti, ieškoti, kurti. Be to, skirtingų mokinių interesų kontekste taip sudaromos sąlygos ir pedagogui remtis į mokinio turimą patirtį – plėtoti muzikalumą ir ugdyti perkeliamuosius gebėjimus, kurie mokymosi visą gyvenimą kontekste įgyja išskirtinį vaidmenį ir gali būti pritaikomi įvairiose situacijose.

Vadovėlyje gausu vaizdinės medžiagos: fotografijų, paveikslų, schemų ir kt., padedančių geriau suvokti tekstą ir stiprinančių turinio poveikį mokiniui. Tai motyvuoja, ugdo mąstymą, perduoda žinias ir žadina kūrybinį smalsumą. Vadovėlio puslapiuose informatyviai pristatomi aerofonų, idiofonų, membranofonų, chordofonų šeimos medžiai (p. 12, 16, 20, 24), neįprasti autentiški lietuvių liaudies instrumentai – tabalai, terkšlė, kleketas ir kt. (p. 31), pateikiama orkestro sudėties ir instrumentų diapazono schema (p. 48) ir t. t. Visos kūrybinės užduotys, klausimynai, projektiniai darbai, susiję su iliustracijomis, ugdo mokinių muzikinį mąstymą, skatina aktyviai ir kūrybiškai dalyvauti muzikinėje veikloje.

Kaip žinia, šiuolaikinis muzikos pasaulis yra atviras kiekvienam vaikui, todėl svarbu, kad vaikai muziką suvoktų kaip labai svarbią žmogaus veiklos sritį, neatsiejamą nuo jų pačių gyvenimo dalį. Apibendrinant galima teigti, kad pasiūlytas autorės R. Malikėnienės muzikos vadovėlis „Muzika“ 8 klasei yra šiuolaikiška, įdomi, kokybiška ir estetiška mokymo priemonė, leidžianti naujai pažvelgti į muzikos dalyko dėstymą, mokinio saviraiškos galimybes pamokoje. Mokiniai vadovėlyje atras naudingos informacijos ir tikslingų nuorodų, kas, tikėtina, juos paskatins individualiai muzikinei kūrybinei saviraiškai.

Parengtas naujas R. Malikėnienės muzikos vadovėlis „Muzika“ 8 klasei atitinka Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo tvarkos aprašo (patvirtinto Ugdymo plėtotės centro direktoriaus 2012 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. VK-14) 6 punkte nurodytus reikalavimus ir yra rekomenduojamas leidybai.

Recenzavo

Doc. dr. mokytoja ekspertė Asta Rauduvaite

Kopija tikrai
Administracijos sekretore

Jovita Avizienė
2014.05.15

